

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

UMS® 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

ÖRNEK OLAY ÇALIŞMASI – UMS® 19 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

Giriş

UMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar'ın amacı, çalışanlara sağlanan faydaların muhasebeleştirilmesini ve yapılması gereken açıklanmaları düzenlemektir. UMS 19'un hükümlerinin altında yatan temel ilke, çalışanlara sağlanan faydaların sağlanmasının maliyetinin, çalışanlara sağlanan faydaların ödendiği veya ödeneceği dönemde değil, hizmetlerin sunulduğu dönemde muhasebeleştirilmesidir. Standart, çalışanlara sağlanan faydaların her bir kategorisinin nasıl ölçüldüğünü özetlemekte ve özellikle işten ayrılma sonrası sağlanan faydalar hakkında ayrıntılı rehberlik sağlamaktadır.

İşletme veya işveren, emeklilik planına sponsor olan kuruluştur. Maliyeti üstlenir ve emeklilik fonuna katkıda bulunur. Fon veya plan, işverenden katkı payını alan, emeklilik varlıklarını yöneten ve emekli çalışanlara (emeklilik hakkına sahip olanlara) fayda plan ödemelerini yapan kuruluştur.

Tanımlanmış bir fayda planı, çalışanların emekli olduklarında alacakları faydaları gösterir. Bu faydalar tipik olarak bir çalışanın hizmet yıllarının ve emekliliğe yaklaşan yıllardaki tazminat tutarının bir fonksiyonudur.

Bir işletmenin emeklilik planının muhasebeleştirilmesinde iki soru ortaya çıkmaktadır. (1) Bir işletmenin finansal tablolarında raporlaması gereken tanımlanmış fayda yükümlülüğü ne kadardır? (2) Döneme ilişkin kâr veya zarar tablosunda raporlanacak olan emeklilik gideri ne kadardır?

Bu örnek olay, tanımlanmış fayda planlarının işletmeler tarafından nasıl muhasebeleştirileceği ve raporlanacağını açıklamak için hazırlanmıştır.

Örnek Olay Hakkında Bilgi

Star İşletmesi 50 çalışanı için belirli bir emeklilik fayda planına sponsorluk yapmaktadır. 1 Ocak 2022 tarihinde işletmenin muhasebecisi, emeklilik fayda planları ile ilgili aşağıdaki bilgileri elde etmiştir.

Tanımlanmış Fayda Planı Varlığı (1 Ocak 2022)	340,000 PB
Tanımlanmış Fayda Planı Yükümlülüğü (1 Ocak 2022)	480,000 PB
Plan Varlığı / Plan Yükümlülüğü	140,000 PB
Diğer Kapsamlı Gelir (Gider)	22,000 PB

Emeklilik fayda planının 2022 yılında değerlendirilmesi sonucunda aktüerden 31 Aralık 2022 tarihinde aşağıdaki ek veriler sağlanmıştır.

Cari Dönem Hizmet Maliyeti	90,000
Fayda Plan Varlığı Getirisi	34,000
Ödenen Fayda Planı Katkıları	170,000
Ödenen Emeklilik Faydaları	21,000

İskonto oranı %7'dir. Aktüeryal varsayımlardaki değişiklikler, 670.000 PB'lik bir tanımlanmış fayda yükümlülüğünün yıl sonu bakiyesiyle sonuçlanmıştır.

Tartışma Soruları

- a) Star İşletmesinin 2022 yılı emelik fayda planı giderini hesaplayınız.
- b) Emeliklik fayda planlarıyla ilgili olarak finansal tablolarda raporlanacak hesapları ve bakiyelerini gösteriniz.

ÖRNEK OLAYIN ÇÖZÜMÜ – UMS 19 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

Yukarıdaki veriler kullanılarak hazırlanan aşağıdaki tablo, emeklilik fayda planı yükümlüğü ve emeklilik fayda planı varlıklarının dönem başı ve dönem sonu bakiyeleri arasındaki hareketi göstermektedir.

	Emeklilik Fayda Planı Yükümlülüğü	Emeklilik Fayda Planı Varlığı
1 Ocak 2022	480,000	340,000
Hizmet Maliyeti	90,000	
Faiz Gideri	33,600*	
Faiz Geliri		23,800**
Ödenen Fayda Planı Katkıları		170,000
Ödenen Emeklilik Faydaları	(21,000)	(21,000)
Varlıktan Elde Edilen Kazanç		10,200***
Yükümlülükten Kaynaklanan Kayıp	<u>87,400****</u>	
31 Aralık 2022	670,000	523,000

* 33,600 = 480,000 * 7%

** 23,800 = 340,000 * 7%

*** 10,200 = 34,000 – 23,800

**** 87,400 = 670,000 – (480,000+90,000+33,600-21,000)

Star İşletmesi, katlanılan 90.000 PB'lik hizmet maliyeti karşılığında emeklilik giderini 90.000 PB, emeklilik fayda planı yükümlülüğünü (tanımlanmış fayda planı) de 90.000 PB artıracaktır. 33.600 PB (dönem başı emeklilik fayda planı yükümlülüğünün %7 faiz oranı ile çarpılması ile bulunan tutar) tutarında tahakkuk eden faizi de emeklilik gideri olarak kaydedecek ve emeklilik fayda planı yükümlülüğünü artıracaktır. Üçüncü satırda yer alan 23.800 PB faiz geliri de, emeklilik fayda planı varlığının değerini artırırken, emeklilik giderini azaltacaktır. 23.800 PB'lik faiz de emeklilik fayda planı varlığının dönem başı bakiyesinin %7 faiz oranı ile çarpılması ile bulunmuştur. Dördüncü satırda yer alan 170.000 PB'lik ödenen fayda planı katkıları emeklilik fayda planı varlığını artıracaktır. Beşinci satırda yer alan 21.000 PB'lik emeklilere ödenen faydalar da hem emeklilik fayda planı varlığını hem de emeklilik fayda planı yükümlülüğünü azaltacaktır.

	Cari Dönem Emeklilik Gideri	Diğer Kapsamlı Gelir	Emeklilik Fayda Planı Varlığı / Yükümlülüğü**
1 Ocak 2022		(22,000)	140,000
Hizmet Maliyeti	90,000		
Faiz Gideri	33,600		
Faiz Geliri	(23,800)		
Varlıktan Elde Edilen Kazanç		10,200	
Yükümlülükten Kaynaklanan Kayıp		<u>(87,400)</u>	
			<u>7,000*</u>
31 Aralık 2022	99,800	(99,200)	147,000

* 7,000 PB aşağıdaki günlük defter kaydından gelmektedir.

** Emeklilik Fayda Planı Varlığı – Emeklilik Fayda Planı Yükümlülüğü

Varlıktan elde edilen kazanç ve yükümlülükten kaynaklanan kayıp diğer kapsamlı gelirin altında raporlanır.

2022 yılına ilişkin olarak Star İşletmesinin yapması gereken günlük defter kaydı aşağıdaki gibidir.

Emeklilik Gideri	99,800
Diğer Kapsamlı Gelir	77,200*
Nakit	170,000
Emeklilik Fayda Planı Yükümlülükleri	7,000

* 77,200 PB = 87,400 PB – 10,200 PB

Emeklilik fayda planlarına ilişkin 2022 yılı finansal tablolarında raporlanacak olan hesaplar ve bakiyeleri aşağıdaki gibidir.

Star İşletmesi	
2022 Yılı	
Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu (PB)	
Emeklilik Gideri	(99,800)
Diğer Kapsamlı Gelir	
Varıktan Elde Edilen Kazanç	10,200
Yükümlülükten Kaynaklanan Kayıp	(87,400)

Star İşletmesi	
31 Aralık 2022 Tarihli	
Finansal Durum Tablosu(PB)	
Emeklilik Fayda Planı Yükümlülükleri	147,000
Diğer Kapsamlı Gelir	
Diğer Kapsamlı Gelir	(99,200)